

likus egyház meghatározott esetekben hajlandó engedélyezni más egyházak tagjainak a szentáldozást, ha hisznek az Oltáriszentségben. Saját híveinek csak szükség esetére engedélyezi a részvételt a keleti egyházak szentáldozásában, mivel elismeri papságukat. Az interkommunió bizonyos szűkebb korlátok közé vont alkalmazása az ún. „eucharisztikus vendéglátás”, amikor más-más egyházakhoz tartozó családtagok vagy jóbarátok kivételszerűen, a barátság kedvéért vesznek részt egymás istentiszteletein és járulnak az eucharishtiához.

INTROVERTÁLTSAÉG (a latinban: intro = befelé, vertere = fordulni). A külső világtól elfordulás; befelé, önmagának élő, önmaga problémáin gyötörődő lelki magatartás. (Ellentéte az „extrovertáltság” = érdeklődésével kifelé forduló magatartás.) Napjainkban néha az egyházra, annak egyes történelmi korszakaira is használják az introvertált jelzőt, kissé rosszalló értelemben. János pápa szállóigévé lett egyházi „ablaknyitása” ezt az introvertált irányt akarta megfékezni.

INVOKÁCIÓ (a latinban: in-vocare = odahívni valakit, hogy segítsen). Egyházi nyelven: Isten szólólgatása, segítségül hívása. Így nevezünk minden rövid könyörgést, pl. a litániák egyes megszólításait, vagy a szentmisében az egyes „egyetemes könyörgéseket”.

IRENIZMUS (a görögben: eiréné = béke). Az egyházak közti egységtörekvések (= ökümenizmus) egyik szakki-fejezése: az egyes egyházak közt olyan „megbékélést” neveznek így, mely az egység és a béke kedvéért hitbéli kérdésekben is kompromisszumot köt. A

katolikus egyház ezt mindig elutasította. A Zsinat óta viszont a többi egyházzal együtt kész vállalni a hitbéli párbeszédet, ún. „teológiai vegyesbizottságok” keretében. Számos, korábban áthidalhatatlannak vélt hitbéli különbségről kiderült, hogy csak a kifejezések voltak eltérők, de a felfogás lényegében ugyanaz.

JANZENISTA SZELLEM. — A Cornelius Jansen XVII. század elejei németalföldi teológus és püspök nevével fémjelzett, de csak később keletkezett teológiai irány, mely többek közt aggályosan szigorú erkölcsant hirdetett. A római katolikus egyház ugyan elítélte, de az aggályos erkölcsi felfogás szelleme mégis gyökeret vert a 200 év előtti egyházban, főleg Franciaországban. Így például a szentáldozáshoz (kisgyermek esetében is) oly fokú lelki tisztaságot követelt ez az irány, amelyet csak sokszori gyónás után, a 14 éves kor körül mert föltételezni. A szentáldozást tehát a lelki tisztaság „jutalmaként”, nem pedig „vándorutunk erősségének” tekintette. X. Pius pápáig (aki a kisgyermek áldozását sürgette) a janzenista szemlélet döntő befolyást gyakorolt a katolikus egyházra. Nyomaival itt-ott ma is találkozunk.

JURIDIZMUS (a latinban: jus = jog). A jog, a törvény betűjéhez való ragaszkodás, még akkor is, ha ez a betűragás a lelkipásztori érdeket sérti. Használják a kifejezést magára az „intézményes egyházra” is, ha benne a jog, a törvény, a betű szelleme vezető szerepre jut annak elbírálásában: mit kell tenni és mi a helytelen? A juridizmussal teljesen egy jelentésű a „legalizmus” szó is (a latinban: lex = törvény).

SAJTOS LAJOS VERSEI

Áldozat

*a papírhajók gyártását befejeztük
és tölcseren fűjjük
a szállóigéket*

*de a süketek kedvéért
újra kezdjük*

*még ezt a kézirat-
papírt is föláldozom*

Tél '71

állok a belső küszöbökön

*a külső küszöbökön hó
és jég virít
letaposott rózsza*

*két küszöb között a tér
s a hajnali óra*